

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра іноземної філології, українознавства та соціально-правових
дисциплін

С. А. Остапенко, Г. М. Удовіченко, Л. А. Дмитрук

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
035 «ФІЛОЛОГІЯ»**

Програма та методичні рекомендації

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра іноземної філології, українознавства та соціально-правових
дисциплін

С. А. Остапенко, Г. М. Удовіченко, Л. А. Дмитрук

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
035 «ФІЛОЛОГІЯ»**

Програма та методичні рекомендації

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри іноземної філології,
українознавства та соціально-правових
дисциплін
Протокол № 15
від “16” квітня 2021 р.

Схвалено навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол № 8____
від “29” квітня 2021 р.

Кривий Ріг
2021

УДК 378.147.091.33-027.22:378.21:005
О 76

Остапенко, С. А.

О 76 Навчальна практика зі спеціальності 035 «Філологія»: програма та методичні рекомендації, освітній ступінь: бакалавр / С. А. Остапенко, Г. М. Удовіченко, Л. А. Дмитрук. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 22 с.

Програма та методичні рекомендації призначені для проходження навчальної практики здобувачами вищої освіти спеціальності 035 «Філологія» на базі Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. В методичних рекомендаціях сформульовані ціль та завдання практики, визначено і розкрито зміст практики, форми та методи контролю проходження практики, зазначено вимоги до змісту та оформлення звіту, наведена послідовність підведення підсумків практики та критерії оцінювання її результатів.

УДК 378.147.091.33-027.22:378.21:005

© Остапенко С. А., 2021
© Удовіченко Г. М., 2021
© Дмитрук Л. А., 2021
© Донецький національний університет економіки й торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Цілі і завдання практики	5
2. Організація і керівництво практикою	5
3. Зміст практики	7
4. Робоча програма практики	7
5. Індивідуальні завдання	8
6. Форми і методи контролю проходження практики	8
7. Критерії оцінки якості практичної підготовки та підведення підсумків практики	10
8. Список рекомендованої літератури	12
ДОДАТКИ	14

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства в умовах розширення міжнародних зв'язків та обміну інформацією підготовка спеціалістів, які володіють декількома мовами і здатні виконувати роль посередника у спілкуванні представників різних мовних колективів, – це важливе завдання сучасних університетів. Саме перекладач допомагає забезпечувати взаєморозуміння між людьми, що розмовляють різними мовами, руйнувати мовні бар'єри, встановлювати міжкультурні зв'язки.

Практична підготовка є важливою ланкою в системі підготовки спеціаліста до практичної діяльності, яка надає студентам можливість застосовувати у практичній діяльності знання, здобуті у результаті вивчення теоретичних курсів з перекладознавства і порівняльних дисциплін, а також знання і навички, здобуті на заняттях з практичних курсів іноземних мов.

Важливою умовою підготовки студентів є вдале співвідношення теоретичної та практичної частини навчання, впровадження результатів наукових пошуків у навчальний процес. Безперечно, тільки поєднання теоретичної і практичної підготовки надає можливість спеціалістам з перекладу долати труднощі перекладу будь-якого рівня.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського є невід'ємною складовою частиною освітнього процесу і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок і умінь, визначених освітньою програмою «Мова та література (англійська, німецька). Переклад», формування компетентностей, які будуть корисними в подальшій професійній діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності 035 «Філологія». Навчальна практика здобувачів вищої освіти спеціальності 035 «Філологія» здійснюється у редакційному відділі ДонНУЕТ.

Програма і методичні рекомендації розроблені на основі Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти П ДонНУЕТ 05.02-01 – 2020. В методичних рекомендаціях сформульовані ціль та завдання практики, визначено і розкрито зміст практики, форми та методи контролю проходження практики, зазначено вимоги до змісту та оформлення звіту, наведена послідовність підведення підсумків практики та критерії оцінювання її результатів.

1. ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Метою навчальної практики зі спеціальності 035 «Філологія» є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних професійних умінь і навичок із дисциплін загальної та професійної підготовки, реалізація теоретичних знань здобувачів вищої освіти з іноземної мови, відповідних практичних умінь; прищеплення досвіду самостійної перекладацької діяльності; розвиток навичок укладання літератури відповідно до АРА, редагування перекладів та удосконалення вмій та навичок працювати на персональних комп'ютерах з використанням спеціалізованого перекладацького програмного забезпечення.

Завданнями навчальної практики зі спеціальності є:

- безпосередня практична підготовка здобувачів вищої освіти до самостійної роботи на посадах редакторів-перекладачів;
- розвиток умінь здійснення аналізу мовних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності;
- формування творчого, дослідницького підходу до організації перекладацької діяльності;
- уміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку власної перекладацької діяльності;
- вдосконалення навичок з пошуку релевантної інформації в мережі Інтернет для управління термінами та формування термінологічних баз;
- формування термінологічного частотника і далі – термінологічної бази під перекладацький проект;
- здійснення окресленого обсягу перекладу в програмі SDL Trados Studio, вдосконалення набутих навичок для роботи з програмою;
- розвиток навичок застосування теоретичних моделей в процесі перекладу для вирішення різноманітних перекладацьких завдань;
- удосконалення навичок роботи зі словниками різних типів.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Загальні вимоги до організації та керівництва навчальною практикою зі спеціальності 035 «Філологія» визначено у Положенні про практичну підготовку здобувачів вищої освіти П ДонНУЕТ 05.02-01-2020.

Відповідальність за організацію, проведення практики та контроль її результатів покладається на гаранта освітньої програми.

Здобувачі ВО денної форми здобуття вищої освіти направляються на практику наказом першого проректора Університету, здобувачі ВО заочної форми здобуття вищої освіти – розпорядженням директора навчально-наукового інституту економіки, управління та адміністрування.

Наказом першого проректора про проведення практики здобувачів ВО денної форми здобуття вищої освіти або розпорядженням директора ННІ для проведення практики здобувачів ВО заочної форми визначається:

- місце та терміни проведення практики;
- контингент здобувачів ВО;
- керівники практики від Університету.

Керівниками навчальної практики зі спеціальності 035 «Філологія» призначаються науково-педагогічні працівники кафедри іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін.

Викладач-керівник практики від кафедри іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін:

- формує індивідуальні завдання практики;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів: інструктаж про порядок проходження практики; надання практикантам необхідних документів;
- здійснює контроль за виконанням програми практики відповідно до строків її проведення;
- надає методичну допомогу здобувачам ВО під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів для звіту;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує здобувачів ВО про порядок надання звітів про практику;
- приймає захист звітів здобувачів ВО про практику, на підставі чого оцінює результати практики здобувачів ВО, атестує їх і виставляє оцінку в індивідуальний план здобувача ВО.

Здобувачі ВО при проходженні навчальної практики зі спеціальності 035 «Філологія»:

1) зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики методичні матеріали та отримати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- вчасно і в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- вивчити й суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку. На початку практики здобувачі ВО повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього розпорядку, порядком отримання документації та матеріалів;
- нести відповідальність за виконану роботу та її результати і показувати приклад свідомого і сумлінного ставлення до праці;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики;

2) мають право:

- на методичне та організаційне забезпечення практики;
- на можливість отримання робочого місця згідно з програмою практики;
- на консультативну допомогу з боку керівників практики;
- на здорові, безпечні та належні для високопродуктивної роботи умови праці.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

При проходженні навчальної практики зі спеціальності 035 «Філологія» студенти здійснюють наступну діяльність:

1. Оформлення References відповідно APA статей наукових видань ДонНУЕТ (60 джерел).
2. Редагування анотацій англійською мовою до статей в наукових виданнях ДонНУЕТ (10 одиниць).
3. Написання анотації до статей, опублікованих англійською мовою (4 одиниці).
4. Створення термінологічного частотнику під текст для перекладу з використанням програми SDL MultitermExtract.
5. Створення проекту для перекладу в програмі SDL Trados Studio; здійснення перекладу та коректорської правки вузькоспеціалізованих текстів з використанням програми (5000 друкованих знаків).
7. Виконання власного перекладу тексту, запропонованого керівником практики (5000 друкованих знаків).
6. Укладання термінологічних словників (100 одиниць).

4. РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Тривалість навчальної практики зі спеціальності 035 «Філологія» визначається відповідними навчальними планами.

Задачі та обов'язки здобувачі вищої освіти під час проходження практики наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Робоча програма навчальної практики зі спеціальності 035 «Філологія» підготовки здобувачів вищої освіти

Етапи 1	Завдання 2
1. Організаційні збори	Ознайомлення здобувачів вищої освіти-практикантів із метою, завданнями навчальної практики зі спеціальності 035 «Філологія», із календарним планом проведення практики, вимогами до написання звіту, обов'язками під час практики, видача індивідуальні завдання, проведення інструктажу з техніки безпеки
2. Знайомство із вимогами до оформлення References відповідно APA	Оформити References відповідно APA статей наукових видань ДонНУЕТ (60 джерел)
3. Редакторська правка	Відредагувати анотацій англійською мовою до статей в наукових виданнях ДонНУЕТ (10 одиниць)
4. Написання анотацій	Написати анотації до статей, опублікованих англійською мовою (4 одиниці).
5. Створення термінологічного частотнику	Створити термінологічний частотник під текст для перекладу з використанням програми SDL MultitermExtract
6. Створення проекту для перекладу	Створити проекту для перекладу в програмі SDL Trados Studio.

7. Здійснення та редагування перекладу	Здійснити переклад вузькоспеціалізованих текстів з використанням програми SDL Trados Studio (5000 друкованих знаків); здійснити редакторську правку.
8. Укладання термінологічних словників	Укласти термінологічний словник (100 одиниць)
9. Виконання індивідуального завдання	Виконання та оформлення індивідуального завдання (власний переклад запропонованих керівником текстів)
10. Підготовка звіту з практики (у розширеній та анотованій формах)	Систематизація отриманих матеріалів та результатів практики; підготовка інформації про перекладацькі труднощі та проблеми, що виникли під час роботи, і шляхи їх подолання; аналіз та формулювання висновків.

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання розробляється керівником практики від кафедри іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін і видається кожному здобувачу вищої освіти до початку практики.

Метою індивідуального завдання є:

- набуття здобувачами ВО навичок самостійної роботи зі збору, обробки практичного матеріалу та узагальнення її результатів шляхом підведення підсумків та внесення пропозицій;
- стимулювання прагнень здобувачів ВО до науково-дослідної роботи;
- прийняття власних перекладацьких рішень.

Здобувач вищої освіти, який не має індивідуального завдання, до практики не допускається. Відповідальність за завчасне отримання індивідуального завдання покладається на здобувачів вищої освіти.

Виконане індивідуальне завдання, оформлене згідно даних Методичних рекомендацій, включається до звіту.

6. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Контроль за практикою здобувачів вищої освіти націлений на забезпечення своєчасності та належної якості виконання програми практики.

Контроль за проходженням практики з боку кафедри іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін здійснюється керівником практики від кафедри та гарантом освітньої програми. Він має на меті виявлення та ліквідацію недоліків та надання допомоги здобувачам вищої освіти при виконанні програми практики.

Керівник практики від кафедри іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін здійснює перевірку проходження практики здобувачів вищої освіти. У випадку неодноразових зауважень або грубих порушень окремі здобувачі вищої освіти можуть бути відсторонені від проходження практики для прийняття відповідних заходів.

При наявності порушень здобувача вищої освіти режиму праці, невиконання завдань практики, керівник практики від кафедри передає

інформацію про це в дирекцію навчально-наукового інституту і на кафедру для прийняття адміністративних заходів.

Основними формами контролю навчальної практики зі спеціальності є: попередній контроль, поточний контроль, заключний контроль.

Попередній контроль здійснюється під час підготовки здобувачі вищої освіти до проходження навчальної практики (на виробничій нараді). При цьому пояснюються цілі практики, порядок її проходження, а також здобувачам вищої освіти видаються індивідуальні завдання та програми практики і оголошуються їх обов'язки під час проходження практики.

Поточний контроль з боку керівника практики від кафедри, гаранта освітньої програми, дирекції та ректорату здійснюється під час бесід зі здобувачами вищої освіти у дні, встановлені кафедрою для консультивання.

Заключний контроль проводиться під час перевірки, оцінювання та захисту звіту з практики.

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання навчальної практики зі спеціальності.

Форма звітності здобувачі вищої освіти за практику – це подання звіту. Звіт готується відповідно до програми та методичних рекомендацій у розширеній та анотованій формах.

Звіт практиканта має включати: зразки оформлення References, зразки перекладених та відредагованих матеріалів із зазначенням їхніх обсягів, а також термінологічний словник-мінімум (не менше ніж 100 термінологічних одиниць); інформацію про перекладацькі труднощі та проблеми, що виникли під час роботи, і шляхи їх подолання;

Розширений звіт в електронному вигляді засобами платформи Moodle подається на рецензування викладачу-керівнику практики від кафедри іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін. Після доопрацювання та остаточного погодження з ним звіт у анотованій формі друкується та подається на захист не пізніше ніж за два дні до закінчення практики.

Анотований звіт з навчальної практики зі спеціальності повинен бути підписаний керівником практики та містити: титульний аркуш, викладення актуальності проходження практики, її мети та завдань та результати виконання індивідуального завдання. Обсяг анотованого звіту не має перевищувати 10 сторінок з урахуванням титульного аркушу та він не може містити додатків. Відсутність анотованого звіту у друкованій формі унеможливорює отримання здобувачем вищої освіти залікової оцінки із практики. Керівник практики від кафедри іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін підписує анотований звіт з оцінкою на основі оцінювання розширеного звіту із врахуванням відповідей на запитання під час його погодження.

Результат практики вноситься викладачем-керівником практики в відомість і індивідуальний план здобувача вищої освіти.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму навчальної практики зі спеціальності без поважних причин, відраховується з Університету.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Завершаючим етапом навчальної практики є захист складеного звіту, який проводиться у формі співбесіди. За наслідками захисту виставляється диференційована оцінка (табл. 2, 3).

Таблиця 2 – Шкала оцінювання навчальної практики зі спеціальності

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

До захисту звіту допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму практики, своєчасно подали звіт за установленим зразком і отримали позитивну характеристику від керівника практики.

Залік за практику виставляється на підставі:

оцінки результатів роботи, яка подана керівником практики;

оцінки за оформлення звіту;

презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку за практику.

Таблиця 3 – Критерії оцінювання проходження практики

Оцінка			Критерії оцінювання проходження практики
Національна шкала	Шкала ECTS	100-бальна шкала	
5, «відмінно»	A	90-100	Одержує здобувач вищої освіти, який, спираючись на набутий перекладацький досвід, знає, яких заходів слід вжити, щоб грамотно в методичному та мовному аспектах доводити переклад до рівня автоматизованої діяльності, відтворюючи зміст, форму та стилістичні особливості оригіналу. При цьому переклад: повністю відтворює денотативні, конотативні, прагматичні, естетичні, стилістичні аспекти першотвору; вільний від буквализмів; позбавлений незграбностей «вільного» перекладу; творчо долає елементи безеквівалентності; залишає поза увагою складні для перекладу нерелевантні елементи оригіналу; відредаговано у технічному та літературному відношеннях. Студент змістовно розкрив усі програмні питання, виконав всі вимоги щодо оформлення звіту, при захисті продемонстрував одержані знання і навички.

4, «добре»	B	80-89	Одержує здобувач вищої освіти, переклад якого доведено до рівня докінченого й відредагованого, але студент: порушує термін подачі виконаної роботи; має незначні мовні огріхи; порушує стилістичний реєстр оригіналу; хибує у термінологічній однорідності; виконав всі вимоги щодо оформлення звіту, але при захисті помилявся у відповіді на поставлені запитання.
	C	75-79	
3, «задовільно»	D	70-74	Одержує здобувач вищої освіти, який в основному грамотно виконав переклади, але адекватність його перекладів оригіналам досягнута неповністю. При цьому: помітні несуттєві перекоєчення при відтворенні прагматично релевантного змісту оригіналу та конотативної адекватності; порушено норми перекладу; спостерігаються кількісні збочення; порушується систематика часу, мовленнєвий реєстр; спостерігається спустоєшення лексико-фразеологічних єдностей. Студент в своєму звіті при розкритті програмних питань припустився незначних помилок, в оформленні звіту є недоліки, при захисті роботи на поставлені запитання не було дано конкретних відповідей
	E	60-69	
2, «незадовільно»	FX	35-59	Одержує здобувач вищої освіти, який не виконав 50% завдання або допустив більше 10 термінологічних та граматичних помилок, які спотворюють зміст тексту; який не розкрив програмні питання, не дотримався вимог щодо оформлення звіту та при відповіді на запитання припускався значних помилок

Результат заліку за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний план здобувача вищої освіти.

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

І. Основна література

1. Брандес М. П., Провоторов В. И. Предпереводческий анализ текста. М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. 220 с.
3. Губарець В. Основи видавничої роботи з відтвореними текстами: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 176 с.
4. Гудманян А. Г., Сітко А. В., Єнчева Г. Г. Вступ до перекладознавства: навчальний посібник для студентів спеціальності «Переклад». Вінниця: Нова Книга, 2017. 296 с.
4. Дарчук Н. П. Комп'ютерна лінгвістика (автоматичне опрацювання тексту). К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 351 с.
5. Зарицкий М. С. Переклад: створення та редагування. К.: Парламентське видавництво, 2004. 120 с.
6. Капелюшний А. О. Стилїстика й редагування: практичний словник-довідник журналіста. Львів: ПАЮ, 2002. 576 с.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури [англ./укр.] : Навчальний посібник для ВНЗ. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
8. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця: Нова Книга, 2008. 512 с.
9. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 424 с.
10. Максимов С. Є., Радченко Т. О. Перекладацький аналіз тексту (англійська та українська мова). К.: Видавн. центр КНЛУ, 2001. 148 с.
4. Олікова М. О. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник. Луцьк : Вежа, 2000. 170 с.
7. Основи перекладу : Курс лекцій з теорії та практики перекладу для ф-тів та ін-тів міжнародних відносин / Г. Е. Мірам, В. В. Дайнеко, А. А. Тарануха, М. В. Грищенко, О. М. Гон. К. : Ніка-Центр, 2005. 277 с.
9. Основи теорії редагування перекладів : конспект лекцій / Укладач: О. В. Ребрій. ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 88 с.
10. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи: навчальний посібник. Л.: ВФ Афіша, 2006. 416 с.
11. Стахмич Ю. С. Мельник В. Д. Прикладна лінгвістика та інформатика : лабораторний практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2017. 96 с.
12. Стахмич Ю. С. Комп'ютерні технології в лінгвістичних дослідженнях : лабораторний практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. 113 с.
12. Терехова С. І. Вступ до перекладознавства (Сучані проблеми і теорії. Діяльність перекладача. Основи техніки перекладу). К.: вид. центр КНЛУ, 2002. 163 с.
13. Тимошик М. Основи редагування : підручник. К.: Наша культура і наука, 2019. 560 с.

14. Шевчук С. В., Клименко І. В. Переклад і редагування наукових текстів. *Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник для студентів вищих навчальних закладів*. К.: Алерта, 2012. С. 598-633.

17. Шпак В. К. Основи перекладу. Граматичні та лексичні аспекти: Навчальний посібник. К.: Знання, 2005. 310 с.

12. W. Koller The Concept of Equivalence and the Object of Translation Studies. *International Journal of Translation Studies*. Volume 7. Issue 2. 1995. P. 191–222.

II. Додаткова література

1. Гиляревский Р. С., Старостин Б.А. Иностранные имена и названия в русском тексте. М.: Высшая школа, 1985. 303 с.

2. Засекіна Л. В. Когнітивна модель перекладацького процесу. *Філологічні студії*. 2002. № 2. С. 70–76.

6. Карпіловська Є.А. Вступ до комп'ютерної лінгвістики. Донецьк, 2003.

7. Корпусна лінгвістика / за ред. В. А. Широкова. К.: Довіра, 2005. 471 с.

2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. Київ: Вища школа, 1986. 174 с.

3. Корунець І. В. Принципи і способи передачі українських особових і географічних назв англійською мовою. *Мовознавство*. №3 (159), травень - червень 1993.

8. Партико З. В. Прикладна і комп'ютерна лінгвістика: вступ до спеціальності. Львів: Афіша, 2008 224 с.

9. Пещак М. М. Нариси з комп'ютерної лінгвістики. Ужгород: Закарпаття, 1999. С. 51-173.

6. Швейцер А. Д. Теория перевода. Статус, проблемы, аспекты. М.: Наука, 1988. 215 с.

14. Широков В. А. Комп'ютерна лексикографія. К.: Наукова думка, 2011. 340 с.

5. Baker Mona. *In Other Words. A coursebook on Translation*. London, New York: Routledge, 1994. 212 p.

7. Hatim B, Mason I. *Discourse and the Translator*. London, N.Y.: Longman, 1991. 258 p.

III. Інтернет джерела:

1. [http:// www.englishtips.com/](http://www.englishtips.com/)

2. <http://www.englishlearner.com/>

3. <http://financialcenter.com/fm.shtml- Financial Magazines/>

4. <http://www.forbes.com/>

5. <http://www.economist.com/>

6. <http://www.umoloda.kiev.ua/>

7. <http://www.segodnya.ua/>

8. <http://korrespondent.net>

ДОДАТОК А

Офіційна транслітерація українського алфавіту латиницею
затверджена [постановою Кабінету Міністрів України №55 від 27 січня 2010.](#)

Український алфавіт	Латиниця	Позиція у слові	Приклади написання	
			українською мовою	латиницею
Аа	Aa		Алушта Андрій	Alushta Andrii
Бб	Bb		Борщагівка Борисенко	Borshchahivka Borysenko
Вв	Vv		Вінниця Володимир	Vinnytsia Volodymyr
Гг	Hh		Гадяч Богдан Згурський	Hadiach Bohdan Zghurskyi
Ґґ	Gg		Ґалаган Ґоргани	Galagan Gorgany
Дд	Dd		Донецьк Дмитро	Donetsk Dmytro
Ее	Ee		Рівне Олег Есмань	Rivne Oleh Esman
Єє	Ye ie	на початку слова в інших позиціях	Єнакієве Гаєвич Короп'є	Yenakii eve Haievych Koropie
Жж	Zh zh		Житомир Жанна Жежелів	Zhytomyr Zhanna Zhezheliv
Зз	Zz		Закарпаття Казимирчук	Zakarpattia Kazymyrchuk
Ии	Yu		Медвин Михайленко	Medvyn Mykhailenko
Іі	Ii		Іванків Іващенко	Ivankiv Ivashchenko
Її	Yi i	на початку слова в інших позиціях	Їжакевич Кадіївка Мар'їне	Yizhakevych Kadyivka Marine

Йй	Y i	на початку слова в інших позиціях	Йосипівка Стрий Олексій	Yosypivka Stryi Oleksii
Кк	Kk		Київ Коваленко	Kyiv Kovalenko
Лл	Ll		Лебедин Леонід	Lebedyn Leonid
Мм	Mm		Миколаїв Маринич	Mykolaiv Marynych
Нн	Nn		Ніжин Наталія	Nizhyn Nataliia
Оо	Oo		Одеса Онищенко	Odesa Onyshchenko
Пп	Pp		Полтава Петро	Poltava Petro
Рр	Rr		Решетилівка Рибчинській	Reshetylivka Rybchynskyyi
Сс	Ss		Суми Соломія	Sumy Solomiia
Тт	Tt		Тернопіль Троць	Ternopil Trots
Уу	Uu		Ужгород Уляна	Uzhhorod Uliana
Фф	Ff		Фастів Філіпчук	Fastiv Filipchuk
Хх	Kh kh		Харків Христина	Kharkiv Khrystyna
Цц	Ts ts		Біла Церква Стеценко	Bila Tserkva Stetsenko
Чч	Ch ch		Чернівці Шевченко	Chernivtsi Shevchenko
Шш	Sh sh		Шостка Кишеньки	Shostka Kyshenky
Щщ	Shch shch		Щербухи Гоща Гаращенко	Shcherbukhy Hoshcha Harashchenko
Юю	Yu iu	на початку слова в інших позиціях	Юрій Корюківка	Yurii Koriukivka
Яя	Ya	на початку слова	Яготин	Yahotyn

	ia	в інших позиціях	Ярошенко Костянтин Знам'янка Феодосія	Yaroshenko Kostiantyn Znamiianka Feodosiia
--	----	------------------	--	---

Буквосполучення "зг" відтворюється латиницею як "zgh" (наприклад, Згорани – Zghorany, Розгон – Rozghon) на відміну від "zh" - відповідника української літери "ж".

Не відтворюють: м'який знак і апостроф.

Приклади оформлення References**Книга**

Izvekov, V.I., Serikhin, N.A., Abramov, A.I. (2005). *Proektirovanie turbogeneratorov* [Design of turbo-generators]. Moscow, MEI, 440 p.

Lindorf, L.S., Mamikonians, L.G. (1972). *Ekspluatatsiia turbogeneratorov s neposredstvennym okhlazhdeniem* [Operation of turbine generators with direct cooling]. Moscow, Energiia Publ., 352 p.

Nenashev, M.F. *Poslednee pravitel'stvo SSSR* [Last government of the USSR]. Moscow, Krom Publ., 1993, 221 p.

Складова частина книги (розділ, глава тощо)

Savchenko, A.P., Cherkavskaya, O.V., Rudenko, B.A., Bolotov, P.A. (2010). *Anomalnaya anatomiya koronarnykh arteriy* [Deviant anatomy of coronary arteries]. *Interventsionnaya kardiologiya. Koronarnaya angiografiya i stentirovanie* [Interventional cardiology. Coronarography and stenting]. Moscow, GEOTAR-Media, pp. 60-79.

Latyshev, V.N. *Tribologiya rezaniya. Kn. 1: Friksionnye protsessy pri rezanie metallov* [Tribology of Cutting, vol. 1: Frictional Processes in Metal Cutting], Ivanovo: Ivanovskii Gos. Univ., 2009.

Стаття з друкованого журналу

Zagurenko, A.G., Korotovskikh, V.A., Kolesnikov, A.A., Timonov, A.V., Kardymon, D.V. *Tekhniko-ekonomicheskaya optimizatsiya dizaina gidrorazryva plasta* [Techno-economic optimization of the design of hydraulic fracturing]. *Neftyanoe khozyaistvo* [Oil Industry], 2008, no. 11, pp. 54-57.

або

Zagurenko, A.G., Korotovskikh, V.A., Kolesnikov, A.A., Timonov, A.V., Kardymon, D.V. (2008). Technical and economic optimization of hydrofracturing design. *Neftyanoe khozyaistvo* [Oil Industry], no. 11, pp. 54-57 (In Russian).

Стаття з електронного журналу

Swaminathan, V., Lepkoswka-White, E., Rao, B.P. Browsers or buyers in cyberspace? An investigation of electronic factors influencing electronic exchange. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 1999, vol. 5, no. 2. Available at: <http://www.ascusc.org/jcmc/vol5/issue2/> (Accessed 28 April 2011).

Стаття з doi

Zhang, Z., Zhu, D. Experimental research on the localized electrochemical

micromachining. Russian Journal of Electrochemistry, 2008, vol. 44, no. 8, pp. 926–930. doi: 10.1134/S1023193508080077

Стаття зі збірника наукових праць

Astakhov, M.V., Tagantsev, T.V. (2006). *Eksperimental'noe issledovanie prochnosti soedinenii "stal'-kompozit"* [Experimental study of the strength of joints “steel-composite”]. *Trudy MGTU "Matematicheskoe modelirovanie slozhnykh tekhnicheskikh system"* [Proc. of the Bauman MSTU “Mathematical Modeling of Complex Technical Systems”], no. 593, pp. 125-130.

Матеріали конференцій

Usmanov, T.S., Gusmanov, A.A., Mullagalin, I.Z., Muhametshina, R.Ju., Chervyakova, A.N., Sveshnikov, A.V. (2007). *Osobennosti proektirovaniya razrabotki mestorozhdeniy s primeneniem gidrorazryva plasta* [Features of the design of field development with the use of hydraulic fracturing]. *Trudy 6 Mezhdunarodnogo Simpoziuma "Novye resursosberegayushchie tekhnologii nedropol'zovaniya i povysheniya neftegazootdachi"* [Proc. 6th Int. Symp. “New energy saving subsoil technologies and the increasing of the oil and gas impact”]. Moscow, pp. 267-272.

або більш короткий варіант опису

Usmanov, T.S., Gusmanov, A.A., Mullagalin, I.Z., Muhametshina, R.Ju., Chervyakova, A.N., Sveshnikov, A.V. (2007). Features of the design of field development with the use of hydraulic fracturing. *Trudy 6 Mezhdunarodnogo Simpoziuma "Novye resursosberegayushchie tekhnologii nedropol'zovaniya i povysheniya neftegazootdachi"* [Proc. 6th Int. Symp. “New energy saving subsoil technologies and the increasing of the oil and gas impact”]. Moscow, pp. 267-272. (In Russian).

Неопублікований документ

Latypov, A.R., Khasanov, M.M., Baikov, V.A. (2004). Geology and Production (NGT GiD). The Certificate on official registration of the computer program. No. 2004611198 (In Russian, unpublished).

Generator davleniia GD-2M. Tekhnicheskoe opisanie i instruktsiia po ekspluatatsii [Pressure generator GD-2M. Technical description and user manual]. Zagorsk, Res. Inst. of Appl. Chem. Publ., 1975, 15 p.

або

Pressure generator GD-2M. Technical description and user manual. Zagorsk, Res. Inst. of Appl. Chem. Publ., 1975, 15 p. (In Russian, unpublished).

Інтернет-ресурс

APA Style (2011). Available at: <http://www.apastyle.org/apa-style-help.aspx>

(accessed 5 February 2011).

Pravila Tsitirovaniya Istochnikov [ules for the Citing of Sources] Available at: <http://www.scribd.com/doc/1034528/> (Accessed 7 February 2011).

Дисертація, автореферат дисертації

Semenov, V.I. (2003). *Matematicheskoe modelirovanie plazmy v sisteme kompaktnyi tor*. Diss. dokt. fiz.-mat. nauk [Mathematical modeling of the plasma in the compact torus. Dr. phys. and math. sci. diss.]. Moscow, 272 p.

або

Semenov, V.I. (2003). *Matematicheskoe modelirovanie plazmy v sisteme kompaktnyi tor*. Dokt, Diss. [Mathematical modeling of the plasma in the compact torus. Doct. Diss.]. Moscow, 272 p.

Grigor'ev, Iu.A. (1996). *Razrabotka nauchnykh osnov proektirovaniia arkhitektury raspredelennykh sistem obrabotki dannykh*. Diss. dokt. tekhn. nauk [Development of scientific bases of architectural design of distributed data processing systems. Dr. tech. sci. diss.]. Moscow, Bauman MSTU Publ., 243 p.

Закони, збірники нормативних документів

Закони, постанови, які розміщені в друкованих засобах:

Cabinet of Ministers of Ukraine (2007), “Resolution "On approval of the State program of development of the Ukrainian village until 2015"”, *Ofitsijnyj visnyk Ukrainy*, vol. 73, p. 2715.

Закони, постанови, які розміщені на електронних ресурсах (сайтах):

The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On public-private partnership", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (Accessed 29 August 2013).

Cabinet of Ministers of Ukraine (2012), “Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the action plan for 2013 to implement the National Strategy for Regional Development 2015"”, available at: <http://zakon.rada.gov.ua> (Accessed 22 August 2013).

Ukrainian Business Resource (2011), “2010 results for the coal industry”, available at: <http://ubr.ua/market/industrial/rezultaty-2010-goda-dlia-ugolnoi-promyshlennosti-73714> (Accessed 29 August 2013).

ГОСТ

GOST 8.586.5–2005. *Metodika vypolneniia izmerenii. Izmerenie raskhoda i*

kolichestva zhidkosti i gazov s pomoshch'iu standartnykh suzhaiushchikh ustroistv [State Standard 8.586.5 – 2005. Method of measurement. Measurement of flow rate and volume of liquids and gases by means of orifice devices]. Moscow, Standartinform Publ., 2007, 10 p.

або

State Standard 8.586.5–2005. Method of measurement. Measurement of flow rate and volume of liquids and gases by means of orifice devices. Moscow, Standartinform Publ., 2007, 10 p. (In Russian)

Патент

Palkin, M.V. (2006). *Sposob orientirovaniia po krenu letatel'nogo apparata s opticheskoi golovkoi samonavedeniia* [The way to orient on the roll of aircraft with optical homing head]. Patent RF, no. 2280590.

Препринт

ІВАНОВ, В.В. (2010). *Kardiologiia* [Cardiology]. Working paper WP3/2012/01, Kyiv: Druk, 198 p.

Статистичний збірник

Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2013). *Sotsialni indykatory rivnia zhyttia naselennia* [Social indicators of living], Kyiv: Informatsiino-analitychne ahentstvo.

Примітка

Якщо немає даних про автора (колектив авторів), але є дані про редактора, на початок опису джерела виносять дані про нього:

Vasyliiev, I.I. (ed.) (2010). *Kardiologiia* [Cardiology], Kyiv: Svit.

Якщо немає даних про автора (колектив авторів) і редактора, то на початок опису джерела виносять назву організації, яка видала матеріал:

Donetsk National Medical University of Maxim Gorky (2012). *Kardiologiia* [Cardiology], Donetsk: Donetsk National Medical University of Maxim Gorky.

Навчальне видання

Остапенко Світлана Анатоліївна
Удовіченко Ганна Михайлівна
Дмитрук Лілія Анатоліївна

Кафедра іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Програма та методичні рекомендації

Ступінь: бакалавр

Формат 60x84/8. Ум. др. арк. 1,5

Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м.Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкту видавничої справи
ДК № 4929 від 07.07.2015 р.